

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5477/2543

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ มาตรา 4, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.พ.พ. มาตรา 653, ป.ร.ฎีกา มาตรา 118, ป.วิ.อ. มาตรา 2, ป.วิ.อ. มาตรา 226, ป.วิ.อ. มาตรา 227

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอากรแสตมป์จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากรฯ มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยให้คืนเงินแก่ตนมิได้หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหายแต่เมื่อหนี้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย การออกเช็คของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ มาตรา 4

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำคุก 2 เดือน จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยและนายสุพลอินทร์พรหม สามีของจำเลยร่วมกันกู้ยืมเงินนายฉัตรชัย เจริญผล ผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาท กำหนดชำระเงินคืนภายในวันที่ 6 ธันวาคม 2539 ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งไม่ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร ต่อมาจำเลยออกเช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาบางนาพุด ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2540 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินและธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2540 โดยให้เหตุผลว่าโปรดติดต่อผู้สั่งจ่าย เนื่องจากจำเลยไม่มีเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีเงินฝาก ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เกิดขึ้นต่อเมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย คดีนี้จำเลยและสามีร่วมกันกู้ยืมเงินผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาทตามสัญญากู้ยืมเงิน สำหรับการกู้ยืมเงินนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า "การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่" และประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และขีดฆ่าแล้ว" ดังนั้น เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอากรแสตมป์ จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว ต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยและสามีไม่มี

หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยและสามีให้คืนเงิน 100,000 บาทแก่ตนมิได้เช่นนี้ หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์และจำเลยจะได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหาย แต่เมื่อหนี้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมายเสียแล้ว การออกเช็คของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือว่าจำเลยกู้ยืมและทำสัญญากู้ยืมเงิน 100,000 บาทจากผู้เสียหายจริงข้อเท็จจริงจึงยุติว่าจำเลยกู้ยืมเงินจริง คดีไม่จำเป็นต้องอาศัยสัญญากู้เป็นหลักฐานในคดีแม้สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอาการแสดงตามประมวลรัษฎากร ก็ฟ้องร้องบังคับคดีได้เห็นว่า การปิดอาการแสดงในสัญญากู้ยืมเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตามประมวลรัษฎากรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ดังที่วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น ดังนั้น トラบใดที่ยังไม่มีการปิดอาการแสดงในสัญญากู้ให้ถูกต้องความผิดของจำเลยก็ยังไม่เกิด ขณะผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาจำเลยและมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีความผิดต่อส่วนตัวกับจำเลยตลอดจนในขณะโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอาการแสดงตามประมวลรัษฎากรการกระทำของจำเลยก็ยังไม่ครบองค์ประกอบความผิด ผู้เสียหายมิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์และมอบคดีแก่พนักงานสอบสวนและโจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่จำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยอมรับว่าทำสัญญากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายก็ไม่อาจทำให้สิทธิการร้องทุกข์ของผู้เสียหายและอำนาจฟ้องของโจทก์ที่ไม่มีมาแต่เริ่มแรกพลิกฟื้นเกิดขึ้นโดยมีผลย้อนหลังไปได้คำฟ้องที่เสียไปก็ไม่อาจกลับคืนดีขึ้นมาได้อีกข้อที่โจทก์ฎีกาว่าความรับผิดทางอาญามีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บังคับว่าไม่ว่าพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานได้เพียงใดหรือไม่ ก็มีบทบัญญัติบังคับไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 อันเป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยชี้ขาดพนักงานหลักฐานในคดีอาญา การฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 นั้น เห็นว่า ก่อนศาลจะฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลย ต้องปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงพอให้ฟังได้ว่าการกระทำครบองค์ประกอบเป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมายเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 มีองค์ประกอบความผิดที่เกี่ยวกับหนี้ที่มีการออกเช็คชำระหนี้ว่า ต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อหนี้ที่จำเลยออกเช็คชำระเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งมีประมวลกฎหมายรัษฎากรบัญญัติถึงการรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งของสัญญากู้ยืมเงินกำกับไว้อีกชั้นหนึ่งจึงแตกต่างจากหนี้ทางแพ่งอื่นทั่วไป เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้แจ้งชัดเช่นนี้ย่อมไม่มีหนทางที่จะนำหลักกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาทำให้พลิกผันไปเป็นอย่างอื่นได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องจึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟ้องไม่ขึ้น"พิพากษายืน อุบัตยฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5477/2543 พนักงานอัยการจังหวัดระยองโจทก์นางขวัญเรือน มุกประดับทองจำเลย ป.พ.พ. ม. 653 ป.รัษฎากร ม. 118 พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 ม. 4 เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิด

อากรแสตมป์จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยให้คืนเงินแก่ตนมิได้หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหายแต่เมื่อหนี้้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย การออกเช็คของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำคุก 2 เดือน จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยและนายสุพลอินทร์พรณ สามีของจำเลยร่วมกันกู้ยืมเงินนายฉัตรชัย เจริญผล ผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาท กำหนดชำระคืนภายในวันที่ 6 ธันวาคม 2539 ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งไม่ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร ต่อมาจำเลยออกเช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาบางปะนน ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2540 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินและธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2540 โดยให้เหตุผลว่าโปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย เนื่องจากจำเลยไม่มีเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีเงินฝาก ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เกิดขึ้นต่อเมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย คดีนี้จำเลยและสามีร่วมกันกู้ยืมเงินผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาท ตามสัญญากู้ยืมเงิน สำหรับการกู้ยืมเงินนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า "การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่" และประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และขีดฆ่าแล้ว" ดังนั้น เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอากรแสตมป์ จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว ต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยและสามีไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยและสามีให้คืนเงิน 100,000 บาทแก่ตนมิได้เช่นนี้ หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์และจำเลยจะได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหาย แต่เมื่อหนี้้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมายเสียแล้ว การออกเช็คของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือว่าจำเลยกู้ยืมและทำสัญญากู้ยืมเงิน 100,000 บาทจากผู้เสียหายจริงข้อเท็จจริงจึงยุติว่าจำเลยกู้ยืมเงินจริง คดีไม่จำต้องอาศัยสัญญากู้เป็นหลักฐานในคดีแม้สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร ก็ฟ้องร้องบังคับคดีได้เห็นว่า การปิดอากรแสตมป์ในสัญญากู้ยืมเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตามประมวลรัษฎากรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้การกระทำของจำเลยครบ

องค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ดังที่วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น ดังนั้น トラバใดที่ยังไม่มีการปิดอากรแสตมป์ในสัญญา ก็ให้ถูกต้อง ความผิดของจำเลยก็ยังไม่เกิด ขณะผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาจำเลยและมอบคดีให้ พนักงานสอบสวนดำเนินคดีความผิดต่อส่วนตัวกับจำเลยตลอดจนในขณะโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย เป็นคดีนี้ สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลกฎหมายการกระทำของจำเลยก็ยังไม่ ครบองค์ประกอบความผิด ผู้เสียหายมิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์และมอบคดีแก่พนักงานสอบสวนและโจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ จำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยอมรับว่าทำสัญญากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายก็ ไม่อาจทำให้สิทธิการร้องทุกข์ของผู้เสียหายและอำนาจฟ้องของโจทก์ที่ไม่มีมาแต่เริ่มแรกพลิกฟื้น เกิดขึ้นโดยมีผลย้อนหลังไปได้คำฟ้องที่เสียไปก็ไม่อาจกลับคืนขึ้นมาได้อีกข้อที่โจทก์ฎีกาว่าความ รับผิดทางอาญามีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บังคับว่าไม่ว่า พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็น พยานหลักฐานได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานได้เพียงใดหรือไม่ ก็มีบทบัญญัติบังคับไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 อันเป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยชี้ขาดพนักงาน พยานหลักฐานในคดีอาญา การฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 นั้น เห็นว่า ก่อนศาลจะฟังพยานหลักฐาน เพื่อลงโทษจำเลย ต้องปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงพอให้ฟังได้ว่าการกระทำความ ผิดประกอบเป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมายเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาว่าจำเลยเป็น ผู้กระทำผิดหรือไม่ คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 มีองค์ประกอบความผิดที่เกี่ยวกับหนี้ที่มีการออกเช็คชำระหนี้ว่า ต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่ จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อหนี้ที่จำเลยออกเช็คชำระเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่ง มีประมวลกฎหมายรัชฎาการบัญญัติถึงการรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งของสัญญากู้ยืมเงินกำกับ ไว้อีกชั้นหนึ่งจึงแตกต่างจากหนี้ทางแพ่งอื่นทั่วไป เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้แจ้งชัดเช่นนี้ย่อมไม่มี หนทางที่จะนำหลักกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาทำให้พลิกผันไปเป็นอย่างอื่นได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องจึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟ้องไม่ขึ้น"พิพากษายืน(สุเทพ เจตนาการณ์กุล-ระพีณ บุษสิทธิ์-วิชัย วิสิทธิ์วงศ์)แหล่งที่มาสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการแผนกหมายเลขคดีดำศาลฎีกา หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเลขก่อนหน้านี้มีข้อทู่เถียงกันมาก เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ว่า กรณีที่มีการฟ้องร้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดข้อหาดังกล่าวนั้นหากข้อเท็จจริงในคดีอาญา รับฟังเป็นยุติว่าจำเลยกู้ยืมเงินไปจากโจทก์จริงแล้วโจทก์จะต้องนำหลักฐานการกู้ยืมเงินมาแสดง ต่อศาลหรือไม่ และหากต้องนำมาแสดงต่อศาล จะต้องปิดอากรแสตมป์ให้บริบูรณ์และขีดฆ่า อากรแสตมป์ด้วยหรือไม่ ซึ่งพอจำแนกความเห็นในประเด็นดังกล่าวออกได้เป็น 2 แนวทาง ความเห็นแรก เห็นว่าเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังยุติแล้วว่าจำเลยกู้ยืมเงินไปจากโจทก์จริง ก็ไม่จำเป็นต้อง นำสืบให้เห็นถึงหลักฐานการกู้ยืมเงินอีกแต่อย่างใดและไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นว่าหลักฐานการ กู้ยืมเงินนั้นจะต้องปิดอากรแสตมป์บริบูรณ์และขีดฆ่าอากรแสตมป์อีกหรือไม่ ความเห็นที่สอง เห็น ว่าโจทก์ยังต้องมีหน้าที่นำสืบให้เห็นถึงหลักฐานการกู้ยืมเงินหากกรณีเป็นสัญญากู้ยืมเงินที่มี ลักษณะเป็นตราสารแล้วก็ต้องปิดอากรแสตมป์ให้บริบูรณ์และขีดฆ่าอากรแสตมป์ดังกล่าวด้วย มิฉะนั้นศาลจะต้องพิพากษายกฟ้องคดีอาญาที่โจทก์นำมาฟ้อง ปัญหาดังกล่าวมีคำพิพากษา

ศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5829/2540 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่
หมายเหตุอยู่นี้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5829/2540 การออกเช็คสั่งจ่ายเงินของจำเลยจะเป็น
ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ มาตรา 4 ก็ต่อเมื่อจำเลยออก
เช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายปรากฏว่าสัญญากู้ยืมเงินอันเป็น
ตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานได้ปิดอากรแสตมป์แล้ว แต่ไม่มีการขีดฆ่าอากรแสตมป์ ถือว่าสัญญา
กู้ยืมเงินดังกล่าวไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้ตาม
ประมวลรัษฎากรมาตรา 118 เมื่อหนี้เงินกู้ยืมระหว่างโจทก์ จำเลย มีจำนวนกว่า 50 บาท และไม่มี
หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้กู้ หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้
ตามกฎหมาย การที่จำเลยออกเช็คมอบให้ผู้เสียหายแม้ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์ฟังได้ว่า
จำเลยเป็นหนี้เงินกู้โจทก์ตามเช็คและออกเช็คชำระหนี้ให้แก่ผู้เสียหายก็ตาม แต่เมื่อหนี้นั้น
ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ มาตรา 4 ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษา
ศาลฎีกาทั้งสองฉบับ แม้จะแตกต่างกันอยู่บ้างกล่าวคือ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5829/2540
เป็นเรื่องที่สัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานได้ปิดอากรแสตมป์ครบถ้วนแล้ว
แต่ไม่มีการขีดฆ่าอากรแสตมป์ ส่วนตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่หมายเหตุนี้ เป็นเรื่องที่สัญญากู้ยืม
เงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอากรแสตมป์เลย แต่คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสอง
ฉบับดังกล่าว ศาลฎีกาฟังว่าข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อ
ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหาย เหมือนกัน ซึ่งพอจะทำให้เห็นแนวโน้มจรรยาของศาลฎีกาว่ามีความเห็น
สอดคล้องกับแนวความเห็นที่สองข้างต้น ประเด็นดังกล่าวหากพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา 4
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 แล้วจะเห็นได้ว่าการกระทำ
ที่จะเป็นความผิดในข้อหาดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นเรื่องที่จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและ
บังคับได้ตามกฎหมายองค์ประกอบความรับผิดในส่วนนี้จึงอาจแบ่งแยกได้เป็น 2 ส่วน กล่าวคือ 1.
ต้องมีหนี้ที่มีอยู่จริง 2. หนี้สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย ดังนั้น การที่พยานหลักฐานที่โจทก์นำ
สืบมาแม้จะรับฟังได้ว่าจำเลยกู้ยืมเงินไปจากโจทก์จริง ก็เป็นเพียงการนำสืบให้เห็นว่าจำเลยออก
เช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงเท่านั้นกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีมูลหนี้ตามเช็คอยู่แน่นอน เมื่อเป็นเช่นนี้
แล้วแม้โจทก์และจำเลยจะแถลงยอมรับข้อเท็จจริงกันว่า จำเลยกู้ยืมเงินไปจากโจทก์จริง โจทก์ก็ยัง
ต้องมีการการพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าหนี้เงินกู้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่บังคับได้ตามกฎหมายอยู่ซึ่ง
หมายความว่าโจทก์จะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าโจทก์มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือตามที่
บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่งและหลักฐานแห่งการกู้ยืม
เป็นหนังสือนั้นหากมีลักษณะเป็นตราสารแล้ว โจทก์จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้
ในประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ด้วย การนำสืบในส่วนนี้ถือเป็นการนำสืบให้เห็นว่า หนี้ระหว่าง
โจทก์จำเลยนั้นเป็นหนี้ที่บังคับได้ตามกฎหมายหากโจทก์นำสืบแต่เพียงว่าหนี้ระหว่างโจทก์จำเลยมี
อยู่จริง แต่ไม่นำสืบให้เห็นว่าหนี้สามารถบังคับได้ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายแล้ว ก็ชอบที่ศาล
จะพิพากษายกฟ้องดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองฉบับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้วินิจฉัยใน
ประเด็นว่าหนี้เงินกู้ที่จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้กันนั้นบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ ทนงศักดิ์ดุลย
กาญจน์คำพิพากษา: โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจาก
การใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิด
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำคุก 2

เดือนจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยและนายสุพลอินทร์พรรณ สามีของจำเลยร่วมกันกู้ยืมเงินนายฉัตรชัย เจริญผล ผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาท กำหนดชำระเงินคืนภายในวันที่ 6 ธันวาคม 2539ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งไม่ปิดอาการแสดมภ์ตามประมวลรัษฎากร ต่อมาจำเลยออกเช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาบางนาพุด ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2540จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินและธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2540โดยให้เหตุผลว่าโปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย เนื่องจากจำเลยไม่มีเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีเงินฝาก ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เกิดขึ้นต่อเมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย คดีนี้จำเลยและสามีร่วมกันกู้ยืมเงินผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาทตามสัญญากู้ยืมเงิน สำหรับการกู้ยืมเงินนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า "การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่" และประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสดมภ์บริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสดมภ์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และขีดฆ่าแล้ว" ดังนั้น เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอาการแสดมภ์ จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว ต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยและสามีไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยและสามีให้คืนเงิน 100,000 บาทแก่ตนมิได้เช่นนี้ หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์และจำเลยจะได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหาย แต่เมื่อหนี้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมายเสียแล้ว การออกเช็คของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือว่าจำเลยกู้ยืมและทำสัญญากู้ยืมเงิน 100,000 บาทจากผู้เสียหายจริงข้อเท็จจริงจึงยุติว่าจำเลยกู้ยืมเงินจริง คดีไม่จำต้องอาศัยสัญญากู้เป็นหลักฐานในคดีแม้สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอาการแสดมภ์ตามประมวลรัษฎากร ก็ฟ้องร้องบังคับคดีได้เห็นว่า การปิดอาการแสดมภ์ในสัญญากู้ยืมเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตามประมวลรัษฎากรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ดังที่วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีการปิดอาการแสดมภ์ในสัญญากู้ให้ถูกต้องความผิดของจำเลยก็ยังไม่เกิด ขณะผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาจำเลยและมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีความผิดต่อส่วนตัวกับจำเลยตลอดจนในขณะโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอาการแสดมภ์ตามประมวลรัษฎากรการกระทำของจำเลยก็ยังไม่ครบองค์ประกอบความผิด ผู้เสียหายมิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์และมอบคดีแก่พนักงานสอบสวนและโจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่จำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยอมรับว่าทำสัญญากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายก็ไม่อาจทำให้สิทธิการร้องทุกข์ของผู้เสียหายและอำนาจฟ้องของโจทก์ที่ไม่มีมาแต่เริ่มแรกพลิกฟื้น

เกิดขึ้นโดยมีผลย้อนหลังไปได้คำฟ้องที่เสียไปก็ไม้อาจกลับคืนขึ้นมาได้อีกข้อที่โจทก์ฎีกาว่าความ
รับผิดทางอาญามีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บังคับว่าไม่ว่า
พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็น
พยานหลักฐานได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานได้เพียงใดหรือไม่ ก็มีบทบัญญัติบังคับไว้ใน
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 อันเป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนัก
พยานหลักฐานในคดีอาญา การฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์
ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 นั้น เห็นว่า ก่อนศาลจะฟังพยานหลักฐาน
เพื่อลงโทษจำเลย ต้องปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงพอให้ฟังได้ว่าการกระทำความ
องค์ประกอบเป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมายเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาว่าจำเลยเป็น
ผู้กระทำผิดหรือไม่ คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.
2534 มาตรา 4 มีองค์ประกอบความผิดที่เกี่ยวกับหนี้ที่มีการออกเช็คชำระหนี้ว่า ต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่
จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อหนี้ที่จำเลยออกเช็คชำระเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่ง
มีประมวลกฎหมายรัชฎาการบัญญัติถึงการรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งของสัญญากู้ยืมเงินกำกับ
ไว้อีกชั้นหนึ่งจึงแตกต่างจากหนี้ทางแพ่งอื่นทั่วไป เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้แจ้งชัดเช่นนี้ย่อมไม่มี
หนทางที่จะนำหลักกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาทำให้พลิกผันไปเป็นอย่างอื่นได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1
พิพากษายกฟ้องจึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟ้องไม่ขึ้น"พิพากษายืน ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับ
ปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5477/2543 พนักงานอัยการจังหวัดระยอง โจทก์นาง
ขวัญเรือน มุกประดับทองจำเลย ป.พ.พ. ม. 653 ป.รัชฎาการ ม. 118 พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิด
จากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 ม. 4 เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิด
อากรแสตมป์จึงต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง
ตามประมวลรัชฎาการฯ มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยไม่มีหลักฐาน
แห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยให้คืนเงินแก่ตนมิได้หนี้
ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อ
ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้เสียหายแต่เมื่อหนี้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย การออกเช็คของ
จำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ
มาตรา 4 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำเลยให้การปฏิเสธศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4(1)(2) จำคุก 2 เดือน
จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า
"ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยและนายสุพลอินทร์พรณ สามีของจำเลยร่วมกันกู้ยืมเงินนาย
ฉัตรชัย เจริญผล ผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาท กำหนดชำระเงินคืนภายในวันที่ 6 ธันวาคม
2539 ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งไม่ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัชฎาการ ต่อมาจำเลยออกเช็คธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด สาขามอบตาพุด ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2540 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่
ผู้เสียหายเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินและธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 10
มิถุนายน 2540 โดยให้เหตุผลว่าโปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย เนื่องจากจำเลยไม่มีเงินคงเหลืออยู่ใน
บัญชีเงินฝาก ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า
ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เกิดขึ้น
ต่อเมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย คดีนี้จำเลยและ

สามาร่วมกันกู้ยืมเงินผู้เสียหายจำนวน 100,000 บาทตามสัญญากู้ยืมเงิน สำหรับการกู้ยืมเงินนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า "การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาท ขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่" และประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใด ไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานใน คดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และ ชิดฆ่าแล้ว" ดังนั้น เมื่อสัญญากู้ยืมเงินอันเป็นตราสารที่โจทก์อ้างเป็นพยานมิได้ปิดอากรแสตมป์ จึง ต้องถือว่าสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว ต้องห้ามมิให้นำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตาม ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 เสมือนว่าการกู้ยืมเงินระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยและสามีไม่มี หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ผู้เสียหายจะนำสัญญากู้ยืมเงินมาฟ้องบังคับจำเลยและสามีให้ คืนเงิน 100,000 บาทแก่ตนมิได้เช่นนี้ หนีดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย แม้ ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์และจำเลยจะได้ความว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ ผู้เสียหาย แต่เมื่อหนี้้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมายเสียแล้ว การออกเช็คของจำเลยจึงขาด องค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็น หนังสือว่าจำเลยกู้ยืมและทำสัญญากู้ยืมเงิน 100,000 บาทจากผู้เสียหายจริงข้อเท็จจริงจึงยุติว่า จำเลยกู้ยืมเงินจริง คดีไม่จำต้องอาศัยสัญญากู้เป็นหลักฐานในคดีแม้สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิด อากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร ก็ฟ้องร้องบังคับคดีได้เห็นว่า การปิดอากรแสตมป์ในสัญญา กู้ยืมเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตามประมวลรัษฎากรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้การกระทำของจำเลยครบ องค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ดังที่วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีการปิดอากรแสตมป์ในสัญญากู้ให้ถูกต้อง ความผิดของจำเลยก็ยังไม่เกิด ขณะผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์กล่าวหาจำเลยและมอบคดีให้ พนักงานสอบสวนดำเนินคดีความผิดต่อส่วนตัวกับจำเลยตลอดจนในขณะโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย เป็นคดีนี้ สัญญากู้ยืมเงินมิได้ปิดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากรการกระทำของจำเลยก็ยังไม่ ครบองค์ประกอบความผิด ผู้เสียหายมิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์และมอบคดีแก่พนักงานสอบสวนและโจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ จำเลยนำสืบและยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยอมรับว่าทำสัญญากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายก็ ไม่อาจทำให้สิทธิการร้องทุกข์ของผู้เสียหายและอำนาจฟ้องของโจทก์ที่ไม่มีมาแต่เริ่มแรกพลิกฟื้น เกิดขึ้นโดยมีผลย้อนหลังไปได้คำฟ้องที่เสียไปก็ไม่อาจกลับคืนมาได้อีกข้อที่โจทก์ฎีกาว่าความ รับผิดทางอาญามีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บังคับว่าไม่ว่า พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็น พยานหลักฐานได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานได้เพียงใดหรือไม่ ก็มีบทบัญญัติบังคับไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 อันเป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนัก พยานหลักฐานในคดีอาญา การฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 นั้น เห็นว่า ก่อนศาลจะฟังพยานหลักฐาน เพื่อลงโทษจำเลย ต้องปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงพอให้ฟังได้ว่าการกระทำครบ องค์ประกอบเป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมายเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาว่าจำเลยเป็น ผู้กระทำผิดหรือไม่ คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.

2534 มาตรา 4 มีองค์ประกอบความผิดที่เกี่ยวกับหนี้ที่มีการออกเช็คชำระหนี้ว่า ต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อหนี้ที่จำเลยออกเช็คชำระเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งมีประมวลกฎหมายรัชฎาการบัญญัติถึงการรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งของสัญญากู้ยืมเงินกำกับไว้อีกชั้นหนึ่งจึงแตกต่างจากหนี้ทางแพ่งอื่นทั่วไป เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้แจ้งชัดเช่นนี้ย่อมไม่มีหนทางที่จะนำหลักกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาทำให้พลิกผันไปเป็นอย่างอื่นได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องจึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟ้องไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

สุเทพ เจตนาการณ์กุล · ระพีณ บุญสิทธิ์ · วิชัย วิสิทธิ์วงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5477/2543>